

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

HRA V DECHOVÉM ORCHESTRU JAKO JEDNA Z MOŽNOSTÍ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU SE ZAMĚŘENÍM NA DECHOVÝ ORCHESTR ZUŠ VIMPERK

Vedoucí práce: Mgr. Karel Ochozka

Autor práce: Terezie Šípová

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: III.

2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne: 27.4.2020

.....

Terezie Šípová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce, panu magistru Karlu Ochozkovi, za jeho trpělivé vedení práce, cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat panu Petru Staňkovi a magistru Pavlovi Vališovi za možnost nahlédnout do kroniky a almanachu, za jejich čas věnovaný vyprávění o orchestru a zodpovídání otázek týkajících se vedení dechového orchestru.

Obsah

Úvod	6
1 Hudba	8
1.1 Dějiny hudby.....	8
1.2 Úvod do hudebních forem a všeobecné hudební nauky.....	12
1.3 Hudební nástroje	16
1.3.1 Dechové nástroje dřevěné.....	17
1.3.2 Dechové nástroje žesťové.....	18
1.3.3 Bicí nástroje	19
1.4 Slavní čeští dirigenti dechové hudby	20
2 Volný čas	22
2.1 Pojem volný čas	22
2.2 Zájmové činnosti ve volném čase	23
2.3 Rodina jako primární formování volného času.....	25
3 Město Vimperk	26
3.1 Historie města	26
3.2 Části města z historického pohledu.....	28
3.3 České a německé školy ve městě	29
4 Dechový orchestr ZUŠ Vimperk.....	30
4.1 Vznik a chod dechového orchestru	30
4.2 Činnost vimperského orchestru, jeho úspěchy a akce.....	31
4.3 Volný čas v dechovém orchestru	33
4.4 Významné osobnosti dechového orchestru v současnosti.....	34
5 Závěr.....	37
6 Seznam použitých zdrojů.....	38

7	Seznam příloh	40
8	Přílohy	41
9	Abstrakt	52
10	Abstract.....	53

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma Hra v dechovém orchestru jako jedna z možností trávení volného času se zaměřením na dechový orchestr ZUŠ Vimperk. V práci bych ráda poukázala na alternativu trávení volného času, která je zaměřená na hudbu obecně, hru na nástroj a hru v dechovém orchestru. Práce je zaměřena na dechový orchestr ZUŠ Vimperk, který se nachází v mém rodném městě. Aktivní členkou orchestru jsem byla více než 12 let, a to ve hře na klarinet.

Ve své práci jsem nejvíce vycházela z publikací zaměřujících se na dané téma. Mezi hlavní patří například Jiřina Pávková a kol., Břetislav Hofbauer, Jaroslav Smolka a kol., Věra Grigová, Luděk Zenkl a další. Podstatnou částí jsou také rozhovory s významnými osobnostmi dechového orchestru ve Vimperku, a to s Petrem Staňkem a Mgr. Pavlem Vališem, Dis. Důležitým zdrojem informací je také kronika dechového orchestru, ve které je zapsané veškeré dění a almanach souboru. Práce čerpá i z rozhovorů s jednotlivými členy orchestru.

Hlavním cílem je poukázat na dechový orchestr, který nabízí jednu z alternativ trávení volného času a jeho teoretické popsání. Práce má pouze teoretickou část.

Práce se dělí do čtyř hlavních kapitol a každá z nich má několik podkapitol. V první kapitole se podrobně zabývám hudbou obecně, její historií, hudební naukou, hudebními nástroji a slavnými osobnostmi, které se zabývaly dirigováním orchestrů. Hudba pramení z historie, je důležitou a nedílnou součástí lidského života. Pro možnost trávení volného času v hudební sféře je důležité pochopit a znát alespoň základy hudební nauky, od kterých se vyvíjí vše ostatní, například orientování se v notovém zápise, označení dynamiky a podobně. Možnost hrát v orchestru podmiňuje hra na hudební nástroj, u kterého je také potřeba znát obecná specifika. Další podkapitolou jsou slavní čeští dirigenti, kde jsem nastínila jejich funkci v orchestru a zmínila nejslavnější z nich. Pro potřeby práce jsou jednotlivé podkapitoly stručné.

Druhá kapitola je zaměřena na pojem volný čas, jeho definice a pojetí. Podkapitolou je zájmová činnost ve volném čase, kde se zabývám definicí zájmové činnosti, co je pro zájmovou činnost důležité a motivací. Zmiňuji se také o rodině, která prvotně formuje volný čas.

Další část práce je věnovaná městu Vimperku. Stručně zde popisuji jeho historii a vývoj školství ve městě.

Poslední kapitolou je samotný dechový orchestr ZUŠ Vimperk. V první podkapitole se zabývám jeho vznikem, historií a vývojem. Druhá podkapitola je věnovaná úspěchům dechového orchestru. Orchestr získal několik významných ocenění jak v České republice, tak ve světě. Další část řeší volný čas v orchestru, zmiňuje zkoušky orchestru, soustředění, soutěže, jak na strávený volný čas nahlíží pedagogové a jak samotní členové orchestru a chod orchestru. Poslední podkapitola se zabývá významnými osobnostmi tělesa, a to sice dirigentem Petrem Staňkem a ředitelem Základní umělecké školy ve Vimperku Mgr. Pavlem Vališem, Dis. Díky podpoře ředitele se soubor může účastnit různých soutěží, festivalů a přehlídek, které činí orchestr známým po celé České republice. Také zajišťuje chod orchestru a zařizuje potřebné dokumenty.

1 Hudba

1.1 Dějiny hudby

Hudební dění se vyskytuje u všech lidských společenství bez ohledu na barvu pleti, společenského postavení či historický vývoj. Je brána za trvalou potřebu člověka.¹ Hudba provází člověka celým životem, je na každém jeho kroku. Díky technickému šíření dnes hudba není vnímána pouze jako umění, ale je nedílnou součástí showbyznysu.² Hudba se vyskytovala už u počátku existence „homo sapiens“. Nejstarší důkaz je z období mladšího pleolitu. Tento člověk už se nijak zvlášť nelišil od dnešního. Živil se lovem, dorozumíval se posunky a pořádal obětní obřady. Při těch rozvíjel umělecké cítění, příkladem jsou jeskynní malby, sošky žen, zpěv a obřadní tance. Důkazy o existenci hudby jsou především z archeologických nálezů.³ Hudba je velmi důležitá pro lidskou společnost nejen z pohledu zábavy a potěšení, ale může mít velký vliv na zdraví člověka, vzdělávání, životní styl a tělesnou soustavu. Hudba není jen potěšením z poslechu.⁴

Hudební vývoj se rozčleňuje na jednotlivé etapy, který se nazývá periodizace dějin hudby. Periodizace se rozčleňovala na základě lidské společnosti a sil posouvající vývoj hudební existence vpřed. Mezi nejznámější dělení patří hledisko obecně historické, kde se hudba dělí podle periodizace obecných dějin, protože je specifickou činností člověka na určitém stupni vývoje. Mimo lidskou společnost umělecký projev neexistuje. Toto hledisko bylo jedním z prvních, které se v hudbě používalo. Člení se na starověk, středověk a novověk a u některých hudebních historiků také na pravěk a moderní dobu. Toto dělení má také své nevýhody, jelikož dochází ke sporům obecných historiků o to, kde se nachází dělítko mezi středověkem a novověkem. Další nevýhodou je odvození hudebních dějin pouze z jednostranného evropocentrického pohledu na dějiny lidstva a hudební vývoj. Pro celosvětové hudební dění se nesmí opomíjet hudební kultura kontinentů, která se liší od evropského vývoje. Je nutné si uvědomit, že světová hudba je mnohem širší, než hudba evropská. Odlišný život odlehlejších kultur lze zařadit do členění dosavadního vývoje lidstva podle základních sociálně-ekonomických formací.

---

¹ srov. SMOLKA, J. Dějiny hudby, s. 8

² srov. DRÁBEK, V. Stručný průvodce hudební psychologií, s. 10

³ srov. SMOLKA, J. Dějiny hudby, s. 10

⁴ srov. BURKOVIČOVÁ, R. et. al. Realizace multikulturní výchovy a vzdělávání v mateřské škole prostřednictvím etnické hudby, s. 8

Rozvoj jejich bytí a vědomí ovlivňuje stav vývoje výroby, obživy a poznání, kde lidé vstupují do vzájemných vztahů. Toto členění však nemůže vysvětlovat detaily slohových změn v hudbě, jelikož představuje základní a střešní členění hudebního vývoje v rámci celé historie lidstva. Avšak spolehlivě objasňuje základní otázky smyslu a funkce hudby, poukazuje na odlišný charakter hudební kultury ve společnosti na různých vývojových stupních a osvětluje předpoklady, díky kterým se vyvinuly jednotlivé hudební formy.⁵

Dále je to hledisko kulturně-historické, kde je hudba součástí lidské kultury a vznikají zde základní umělecké obory. Jednotlivé umělecké obory mají stejné rysy. Toto hledisko do hudební historie aplikuje periodizační systém dějin výtvarného umění a architektury.⁶

Hudba antická je označována v hudbě starověkého Řecka, Říma a přilehlých území. Člení se na dobu mytickou, sahající do roku 600 před naším letopočtem, kde byly položeny základy antické hudební kultury. Doba klasická se rozprostírá mezi lety 600 a 400 před naším letopočtem a byly zde dotvořeny hudební tvorby v lyrických písních. Helénistická doba, která zahrnuje léta 400 před naším letopočtem až 400 našeho letopočtu, se značí rozšířením antické hudby. Pravděpodobně byla jednohlasá a heterofonní. Rytmicky byla utvářena podle prozodických pravidel antické poezie.⁷

Prvním epochám evropské středověké hudby se říká období předrománské a románské. Je to doba, kdy se upevnilo křesťanství v centrálních evropských oblastech asi až do 2. století. Docházelo zde k naprostému universalismu církve v duchovním světě člověka. Hudba v tomto období byla převážně jednohlasá a zahrnuje předgregoriánské křesťanské zpěvy, gregoriánský chorál a jeho odvozeniny.⁸

Dalším obdobím je gotika, sahající od 2. přibližně do 14. století. Toto umění vychází také z universalismu církve a ukazuje ji jako sílu, která si může dovolit vnější nádheru značící se výstavbou velkých katedrál a dómů a vytváření zlacených obrazů. V gotice se významně rozvíjí vícehlas a stále převládá vokální hudba. Existuje již několik

---

⁵ srov. SMOLKA, J. Dějiny hudby, s. 10-20

⁶ Tamtéž s. 21-22

⁷ Tamtéž s. 23

⁸ srov. SMOLKA, J. Dějiny hudby, s. 20-23

hudebních nástrojů, které se používají k podpoře a nahrazování některých vokálních linií.⁹

Renesance podstatně zasahuje do církevního universalismu. Tato doba se vyznačovala především zhudebňované poezie. Rozvíjela se zde vokální polyfonie a to nejvýrazněji v Nizozemských školách a později v Itálii. Neustále se zdokonalovaly formy chrámové hudby a vytvářely se formy světské, z nichž je nejdůležitější madrigal. Skladatel Giovanni Gabrieli přesně vymezil úlohu hudebních nástrojů v doprovodu zpěvu a díky tomu přispěl k vymezení instrumentální hudby jako samostatné složky. Z pozdní renesance jsou dochovány i instrumentální skladby převážně tanečního charakteru.¹⁰

Baroko je období od 17. do první poloviny 18. století. V Evropě je to čas posledního mocného náporu církve. Hudba se vrátila k přísné gregoriánské melodice. Nicméně na přelomu 17. století skladatelé působící ve Florencii dopomohli k doprovázené monodii, což je princip vedoucí melodie doprovázené akordy. Tento sloh se ujal v opeře, ale také ve všech žánrech hudebního umění. Spolu s tím vznikla dualistická tonalita. Nově se v baroku objevila instrumentální hudba sólová, komorní i orchestrální. Důležitý byl estetický jev a to přineslo i novou problematiku formování a stavby instrumentálních skladeb. Utváří se malá i velká písňová forma, suite, concerto grosso, koncert pro sólový nástroj s orchestrem, triová i sólová sonáta s generálbasovým doprovodem. Na vrcholu baroka se objevuje osobitý hudební projev a to u skladatelů například J. S. Bacha, A. Vivaldiho, J. D. Zelenky a B. M. Černohorského.¹¹

Od konce první poloviny 18. století se začíná utvářet klasicismus. Zrušil v hudbě barokní výrazové těžkosti, převahy polyfonie, generálbasové continuo a díky tomu vznikla lehkost a samostatnost vnitřních hlasů. Ustálil sestavu symfonického orchestru a vznikla zde vyvážená komorní sestava smyčcového kvarteta.¹²

Poslední hledisko se nazývá hudebně imanentní, kde hudbu posuzují jako něco, co se samo vyvíjí. Vývoj se může dělit do čtyř základních slohových etap. První etapa

---

⁹ srov. SMOLKA, J. Dějiny hudby, s. 23-29

¹⁰ Tamtéž s. 29-31

¹¹ Tamtéž s. 32-33

¹² Tamtéž. S. 33-34

představuje monodiální sloh. Používá jednohlasé hudební vyjadřování a patří k němu všechny známé hudební kultury až do druhého tisíciletí.¹³

Sloh vokálně polyfonní je druhou etapou. Tento sloh se vyznačuje souzněním dvou či více různých zpěvních melodií. Technika kompozice se vyznačovala přijetím základní melodické linie, ke které skladatel doplnil jednu nebo více kontrapunktujících melodií podle dobově a slohově platných pravidel. Kontrapunktující melodie je melodie, která vznikla jako protihlas k melodii jiné, dříve vytvořené.¹⁴

Třetí epochou je sloh melodicko-harmonický, kde došlo k potlačení modality a převaze tonálního hudebního vyjadřování. Také se zde uplatnila instrumentální polyfonie, která je založena na spojení různých melodických linií. Zahrnuje veškerou evropskou hudební tvorbu od 17. století až do poloviny 19. století.¹⁵

Pro čtvrtou epochu zatím neexistuje jednoznačné pojmenování. Vymezuje ji překonání a rozklad dosavadní tonální hudební představivosti. Tvorba z 20. století přinesla taktéž změny v ostatních složkách hudebního vyjadřování a to v rytmice, témbrovém vybavení skladeb a jiné. Přejít mezi epochami není jednoznačně ohraničený.¹⁶

Historických hledisek je více, někteří hudebníci označovali období podle způsobu notace, například generálbasové či mensurální. Dalším způsobem periodizace je nazývání jednotlivých epoch podle názvu skladatelů, například epocha Johanna Sebastiana Bacha. Tento způsob však není vhodný.¹⁷

---

¹³ srov. SMOLKA, J. Dějiny hudby, s. 34-38

¹⁴ Tamtéž s. 38-39

¹⁵ Tamtéž s. 39-40

¹⁶ Tamtéž s. 40

¹⁷ Tamtéž s. 40-41

1.2 Úvod do hudebních forem a všeobecné hudební nauky

Každý se v životě někdy setkal se základními pojmy a termíny hudební nauky, a to v hudební výchově na základní škole, v televizních pořadech, na koncertech nebo v populárních knihách o hudbě. Tyto základní pojmy jsou důležité pro pochopení širších souvislostí skladby. Každá skladba působí jako celek, ale můžeme ji také rozdělit na odlišné části, které na sebe navazují. Každá skladba má osobitou individuální formu.¹⁸

Pojem forma můžeme chápat dvěma pohledy. V užším smyslu, kdy je forma uspořádání celku skladby z jejích částí, a v širším smyslu, kdy jde o vztah k obsahu skladby v návaznosti na filozofickou a estetickou kategorii. V širším smyslu do pojmu forma zahrnujeme všechny vyjadřovací prostředky, díky kterým je sdělován obsah skladby. Příkladem může být melodika, harmonie, instrumentace a mnohé další. Abychom porozuměli formám skladeb, musíme se zaměřit i na složky hudby, které jsou pro formy důležité.¹⁹

První složkou jsou právě základy hudební nauky. Nejjobecnějším základem hudby je zvuk, kterým se zabývá akustika. Základní jednotkou zvuku je 1 hertz (Hz). Zvuk se tvoří různým chvěním. První možností je chvění pevného tělesa, například úder, drnkání. Mezi další se řadí chvění vzduchového sloupce uzavřeného v jiném tělese, které se tvoří v dechovém nástroji, nebo chvění kapaliny. Z hlediska fyzikálního se jedná o vlnivé rozruchy, nebo střídavé změny tlaku vzduchu, ale pouze v rozsahu, který je schopen vnímat lidský sluch. Spektrum, které dokáže náš sluch vnímat, se pohybuje od 16 - 20 000 Hz. Zvuk se dělí podle pravidelnosti chvění na pravidelné, díky kterému vznikají hudební zvuky, kterým říkáme tóny, a nepravidelné, kdy nevznikají tóny, ale hluky, šumy a šramoty. Díky vývoji posledního desetiletí hudba využívá nejen tóny, kterým převažují, ale také hluky.²⁰

Již zmíněný tón je nejjednodušší prvek skladby. Jeho vlastnostmi je výška, délka, síla a barva. Pro výšku je důležitý počet kmitů za sekundu a je vyjádřen ve fyzikálních jednotkách, v hertzích (Hz). Důležitým tónem je komorní tón, který má mezinárodně

---

¹⁸srov. ZENKL, L. ABC hudebních forem, s. 10

¹⁹srov. ZENKL, L. ABC hudebních forem, s. 11

²⁰ srov. GRIGOVÁ, V. Všeobecná hudební nauka, s. 10

stanovenou frekvenci 440 Hz a nazývá se mimo jiné „komorní a“, sloužící k ladění nástrojů. K přesnému určení „komorního a“ slouží ladičky.²¹

Zatímco v orchestru udává tón hoboj či klarinet, v souboru kde se nachází klavír, se ladění odvozuje podle něj. Délka tónu je daná dobou, kdy se těleso chvěje. Síla je závislá na intenzitě zvuku a je měřena v decibelech.²²

Tóny tvoří tónovou soustavu. V soustavě jsou tóny uspořádány do oktáv dle jejich výšky. Tónových soustav je mnoho, ovšem nejčastěji používaná soustava zahrnuje 9 oktáv: oktávu subkontra, kontra, velkou, malou, jednočárkovanou, dvoučárkovanou, tříčárkovanou, čtyřčárkovanou a pětičárkovanou. Základem soustavy je 7 tónů: c, d, e, f, g, a, h. Tyto tóny se pravidelně opakují v různé výšce a v různých polohách. Polohy zapisujeme do notové osnovy.²³

Pro správné zapisování do notové osnovy je potřeba znát noty. Nota je grafické znázornění tónu. Jejimi částmi jsou hlavička, nožička a praporec. Základní tvary not jsou: nota celá – nemá nožičku ani praporec a hlavička je nevybarvená, trvá 4 doby, půlová – má nožičku a hlavička je nevybarvená, trvá 2 doby, čtvrt'ová – má vybarvenou hlavičku a nožičku, trvá 1 dobu, osminová – má vybarvenou hlavičku, nožičku a na nožičce praporec, trvá půl doby, šestnáctinová – vybarvená hlavička, nožička a dva praporce, trvá čtvrt doby. Již zmíněná notová osnova se skládá z pěti linek, mezi kterými jsou 4 mezery. Pro zapsání not vyšších nebo nižších se používají pomocné linky, které se píšou buď nad osnovu, nebo pod osnovu. Linky se nepíšou celé, ale pouze ta část, která je potřeba k zapsání noty.²⁴

Na začátku každé notové osnovy musí být klíč. Určuje název a umístění jedné noty určité výše v osnově, podle které se řídí odpočítávání a pojmenovávání ostatních not. Dnes používáme k zapisování not čtyři klíče. G klíč houslový, který určuje polohu noty g1, F klíč basový určující polohu malého f, C klíč altový určuje polohu malého c a C klíč tenorový.²⁵

---

²¹ srov. GRIGOVÁ, V. Všeobecná hudební nauka, s. 10-20

²² Tamtéž s. 15-20

²³ Tamtéž s. 19-21

²⁴ Tamtéž s. 21-22

²⁵ Tamtéž s. 21-22

Důležitou součástí pro zápis do notové osnovy jsou posuvky. Posuvka je grafická značka, která označuje snížení nebo zvýšení tónu. Píše se na linku nebo do mezery před notu, kterou chceme zvýšit nebo snížit. Pro zvýšení o půl tónu používáme křížky a za jméno noty přidáme koncovku-is. Vzniknou nám tedy tóny fis, cis, gis, gis, ais, eis, his. Pokud chceme zvýšit o dva půltóny, použijeme dvojitý křížek a příponu-isis. Ke snížení o půl tónu využíváme béčko a koncovku-es. Ke snížení o dva půltóny použijeme dvojitě béčko. K posuvkám patří také odrážka, která ruší platnost křížku či béčka.²⁶

Do notové osnovy se zapisují i pomlky. Pomlky jsou v hudbě významné. Jedná se o odmlčení, které drží jeden nebo více hlasů skladby. Délka pomlk je různá stejně jako délka not. Pomlka celá trvá 4 doby, visí pod čtvrtou linkou a je to krátká vodorovná čárka. Půlová pomlka trvá 2 doby, leží na třetí lince a je znázorněna krátkou vodorovnou čárkou. Čtvrtová se podobá svislému blesku a trvá 1 dobu. Pomlka osminová se podobá sedmičce a trvá půl doby, šestnáctinová čtvrt doby.²⁷

Podstatnou složkou skladby je její časový průběh, metrické a rytmické uspořádání a její tempo. Rytmus je založen na střídání tónů stejných nebo různých délek. Je úzce spjatý s metrem, které se vyznačuje střídáním přízvučných a nepřízvučných dob. Rytmus ovšem střídání přízvučných a nepřízvučných dob neobsahuje, toho docílí pouze spojením s metrem. V případě rozebírání skladby se o tomto vztahu mluví jako o metrorytmickém. Do metrorytmického vztahu patří všechny rytmické útvary, například synkopa.²⁸

Tempo udává ve skladbě rychlost, s jakou po sobě následují taktové doby. Čím více je tempo rychlejší, tím více se doby mění. V Baroku se tempo začalo označovat italským slovním spojením, které zůstalo do dnes. Tato spojení jsou mezinárodně platná a píší se na začátku skladby nebo v novém začínajícím úseku skladby. V dnešní době se tempa dělí na pomalá, kam můžeme zařadit například grave (těžce) či lento (pomalu). Pozvolným tempem je například andante (volně, krokem), do mírného řadíme moderato (mírně). Dalším je rychlé tempo animato (živě) a mezi velmi rychlá tempa patří presto (rychle).²⁹

---

²⁶ srov. GRIGOVÁ, V. Všeobecná hudební nauka, s. 20-23

²⁷ Tamtéž s. 20-22

²⁸ srov. ZENKL, L. ABC hudebních forem, s. 15

²⁹ srov. GRIGOVÁ, V. Všeobecná hudební nauka, s. 23

Dalším pojmem, který popisuje hudební nauka, jsou stupnice. Stupnice je řada 8 po sobě jdoucích tónů, ve které jsou seřazeny postupně podle své výšky. Stupnice je též pentatonická, obsahující 5 tónů, chromatická s 12 tóny a další. Úzce spjatý je také pojem tónina, což je vlastně vztah mezi soustavou tónů. Stupnice má jasně dané uspořádání tónů, ale tónina používá pouze tóny ze stupnice a řadí si je volně za sebou.³⁰

V neposlední řadě je při skladbě důležitá dynamika. Dynamika značí sílu a hlasitost zvuku. Má své zkratky a italské názvosloví, které je mezinárodně používáno. Píše se pod notovou osnovou. Příkladem nám může být mimo jiné *decrescendo* (zeslabovat), *forte* (silně), *piano* (slabě).³¹

---

³⁰srov. GRIGOVÁ, V. Všeobecná hudební nauka, s. 24

³¹ srov. ZENKL, L. ABC hudebních forem, s. 25

1.3 Hudební nástroje

V této kapitole se zabývám nástroji využívané primárně v dechových orchestrech. Hra na hudební nástroj je zaměřená na pravou mozkovou hemisféru, kterou rozvíjí, mezitím co současné vzdělávání, které je spíše verbální, působí na hemisféru levou. Dochází zde k vyváženosti a bilanci. Zvládnutí hry na nějaký nástroj posiluje sebevědomí jedince. V dospělosti hra na hudební nástroj přináší i další možnosti, například profese dirigenta v orchestru, zaměstnání učitele hudby a podobně.³²

Hudební nástroje jsou předměty různých tvarů a velikostí. Díky síle můžeme dosáhnout rozkmitu pružné hmoty, která se přemění na zvuk. Každý nástroj musí mít své vodivé prostředí. Silou myslíme náraz na hmotu anebo dechový proud. Hudební nástroje a jejich zvukotvorné součásti jsou vyráběny například z kovu, dřeva, skla, zpracované zvířecí kůže a blan. Většina hudebních nástrojů má svůj rezonátor, díky kterému se zvuk zesílí.³³

Hudební nástroje se dělí do 4 kategorií podle toho, jak se u nich tvoří tón. Do první se řadí nástroje samozvучné. Tón vzniká chvěním pružné hmoty, ze které jsou vyrobeny. Jsou to zvony, xylofon, gong, triangel a další. Druhá skupina se nazývá blanzvучná, kde tón vzniká rozechvěním blány. Příkladem jsou tympány a bubny. Samozvучné a blanzvучné nástroje můžeme také nazývat jako nástroje bicí, které jsou rozděleny na nástroje s určitým laděním a na nástroje s neurčitou hodnotovou výškou. Třetí skupinou jsou nástroje strunné. Tyto nástroje mají napnuté struny mezi dvěma pevnými body a zvuk vzniká díky rozechvění těchto strun. Dále strunné nástroje rozdělujeme na smyčcové, kolové, drnkací, klávesové a úderné, a to podle toho, čím se struna rozechvěla. Na smyčcové nástroje se používá smyčec a patří mezi ně housle, či viola, violoncello, kontrabas a další. Do kolových nástrojů se řadí pouze niněra. U drnkacích nástrojů se struny rozechvějí buď prsty nebo trsátky. Mohou to být kytary, harfy, mandolíny a další. Do nástrojů strunných klávesových patří piana a cembala. Čtvrtou a nejdůležitější skupinou pro dechové orchestry jsou nástroje, které nazýváme dechové. Zvuk se u nich tvoří rozechvěním plátku jednoduchého, či dvojitého. Tón se vytvoří díky nárazu dechem do hlavice. Mezi dechové nástroje řadíme například klarinet, saxofon, trubku, flétnu, či

---

³² srov. BEN-TOVIM, A. et. al. Hudební nástroj a naše dítě, s. 15

³³ srov. MODR, A. Hudební nástroje, s. 10

tubu. V orchestrech se však nástroje ještě dělí na smyčcové nástroje, dřevěné nástroje a žesťové nástroje. Smyčcové nástroje najdeme ve filharmonických orchestrech zatímco v dechovém orchestru jsou to nástroje dřevěné, žesťové a bicí.³⁴

1.3.1 Dechové nástroje dřevěné

Pro potřeby této práce se omezím pouze na stručný nástin vývoje a problematiky dechových nástrojů. Dechové nástroje dřevěné se vyvíjely již od pravěku, kde se objevovaly různé druhy píšťal vyrobené z bambusových větví, nebo zvířecích kostí. Píšťalové nástroje se objevovaly u Řeků, Římanů, Egypťanů, Arabů, Číňanů a Japonců. Mezi nejstarší nástroje řadíme nástroje flétnové, a to flétny podélné. Mimo jiné vznikaly i nástroje šalmajové, které se do Evropy rozšířily až po vpádu Maurů do Evropy.³⁵

Dalším nástrojem byl křivý roh, který byl vyroben ze dřeva do válcového tvaru a dolní část měl tvarovanou do zvířecího rohu. Tento nástroj měl vyhotovených 8 dírek. Všechny dechové nástroje dřevěné se zakládají na stejném principu. Nástroj má ve stěně navrtané dírkky. Při jejich zakrytí, či odkrytí se zvyšuje či snižuje základní tón. Z počátku byly dírkky navrtány podle rozpětí lidské dlaně. Později ale byly vymyšleny páky a klapky, díky kterým se rozpětí prodloužilo a vznikaly další tóny.³⁶

V dechovém orchestru tvoří dnes důležitou nástrojovou skupinu flétny, hoboje, klarinety a trubky. Mezi další využívané nástroje řadíme tuby, fagoty, saxofony, lesní rohy a další. Flétna je nejstarší dechový nástroj, který byl známý již ve starém Egyptě. Flétny mají, jako ostatní nástroje, více druhů. V dechovém orchestru se však nejčastěji využívá flétna příčná. První zmínky o příčné flétně se objevují až koncem 13. století. Moderní flétny se většinou vyrábějí z kovu a to z nového stříbra. Řadí se však do hudebních nástrojů dřevěných, protože se vyvíjela z dřevěného válcovitého tvaru s osmi dírkami. Skládá se ze tří dílů. V hlavici má 10 mm dlouhý otvor, který přiložíme ke spodnímu rtu a foukáme do něj. Tím se ozve zvuk. Výška tónu se rovná délce nástroje, tzn. čím je flétna delší, tím je tón hlubší.³⁷

Hoboj je dřevěný dechový nástroj původem z Indie. Vyrábí se z grenadillového dřeva a má 9-14 klapek. Skládá se ze tří dílů a má kuželovitý tvar. Tónu docílíme

---

³⁴ srov. MODR, A. Hudební nástroje, s. 10-20

³⁵ Tamtéž s. 16-21

³⁶ Tamtéž s. 16-22

³⁷ srov. MODR, A. Hudební nástroje, s. 29

rozechvěním dvou plátků, které jsou vyrobeny ze třtiny. Jsou připevněny na strojek, který vypadá jako kovová rourka a ten se vkládá na hubici.³⁸

Klarinet vznikl z šalmajových hudebních nástrojů. Je nejdůležitějším nástrojem ve skupině dechových dřevěných. Má jednoduchý plátek, který je připevněn na hubici strojkem. Skládá se z 5 dílů: hubice, soudek, dva střední díly a korpus kuželovitého tvaru. Klarinet má 20 klapek. Tónu docílíme prudkým nárazem dechu do plátku, který se rozechvěje. Klarinet se dělí na různé druhy, příkladem je basový klarinet, es klarinet, alt klarinet a A klarinet.³⁹

Saxofon nese název po vynálezci A. Saxovi. Má podobnou hubici s plátkem jako klarinet, ale velmi se liší svým tvarem. Vyrábí se z kovu, nyní už i z plastu a tvar má kuželovitý a rozšiřující se. Má klapkový systém jako klarinet.⁴⁰

1.3.2 Dechové nástroje žest'ové

Vyrábějí se z mosazného, pakfongového nebo stříbrného tence válcovaného plechu, na který zahrajeme tón díky nátrubku, což je dutá násadka kuželovitého tvaru. Nejstarší žest'ové nástroje byly tvořeny ze zvířecích rohů, kůže a látek pocházejících z přírody. V bronzové době se poprvé vyskytovaly nástroje z bronzu a mědi. Inspirací byly zvířecí rohy, podle kterých se nástroje vyráběly. Dnešní žestě mají v podstatě stejný tvar u všech druhů, liší se jen tím, jak jednoduše či složitě je trubice, ze které jsou žestě vyráběny, stočena. Hlavní silou, díky které můžeme vyloudit tón, je dech. Žest'ové nástroje mají rovněž klapkový mechanismus.⁴¹

První zmínky o trubce, které můžeme najít například ve Starém zákoně, se dochovaly už ze starověku. Používaly se k náboženským obřadům. Dnešní podoba trubky se vytvořila z rovné dlouhé kuželovité trubice, avšak čím byla trubice delší, tím byla nepohodlnější ke hraní, proto se začala různě tvarovat. V 19. století se trubce přidal klapkový mechanismus a ventily.⁴²

Lesní roh je žest'ový nástroj, který je od roku 1700 nepostradatelným nástrojem ve všech orchestrech. Skládá se z úzké kruhovitě zatočené trubice, na jejímž konci se

---

³⁸ srov. MODR, A. Hudební nástroje, s. 29-31

³⁹ Tamtéž s. 31-32

⁴⁰ Tamtéž s. 32-33

⁴¹ Tamtéž s. 34

⁴² Tamtéž s. 36

nachází korpus. Do trubice se nasazuje nátrubek, který má nálevkovitý tvar. Významnou osobností je A. J. Hampel, který vynalezl „krytí“. Lesní roh sám o sobě není schopný zahrát přirozený tón ve vyšší či nižší výšce. Hampel však zjistil, že pokud se do korpusu vloží dlaň, ozve se hraný tón o půl tónu vyšší nebo nižší.⁴³

Důležitým prvkem v dechových orchestrech je tuba. Tuba byla vynalezena roku 1835 v Berlíně. Vyrábí se z mosazného plechu a má 4 ventily. Zvuk tuby je silný a velmi hluboký.⁴⁴

1.3.3 Bicí nástroje

Nedílnou součástí každého orchestru jsou nástroje bicí. Obecně je u nich zvuk tvořen úderem dřevěných a kovových paliček do napnutých kožených blan nebo přímo do stěn hudebních nástrojů. Bicí nástroje jsou dále rozděleny na nástroje s vyladěným tónem, kam se řadí velký buben, tympány, tom-tom, a nástroje se zvukem neurčité výšky, například triangel, činely. V minulosti se o bicích nástrojích mluví hlavně mimo Evropu, zejména v Asii. Na území Evropy se o bubnech začalo hovořit již v 11. století.⁴⁵

---

⁴³ srov. MODR, A. Hudební nástroje, s. 40-44

⁴⁴ Tamtéž s. 45

⁴⁵ Tamtéž s. 46-47

1.4 Slavní čeští dirigenti dechové hudby

První fungování dirigentů je známé od 15. století, díky zvyšování nároků na kvalitu hudby. Byli jimi zpěváci, kteří měli širší vzdělání a přirozenou autoritu, díky níž soubor fungoval. Díky rozkvětu nástrojové hry se později dirigentství ujímali hráči na nástroj. Někteří dirigenti získali hudební vzdělání, které jim umožnily univerzity, u nás univerzita Karlova. Na univerzitě se učili základy hudební nauky, psaní notového písma, a hlavně nauku o kompozici a nauku o církevních tóninách. Další potřebou bylo čtení z partitury. Při dirigování využívali rafiku, což byla půl metru dlouhá hůl. Později se začal využívat hubený krátký proutek zvaný taktovka.⁴⁶ Dirigent a orchestr jsou na sebe úzce navázáni.⁴⁷ Velmi početnou hudební složku tvoří vojenská dechová hudba.

Nejvýznamnější dirigenti dechových orchestrů se proslavili také tím, že hudbu skládali, ale dirigovali i skladby lidově zaměřené. Mezi nejvýznamnější dirigenty patří například Josef Labický (1802-1881), který vedl kapelu karlovarského lázeňského orchestru a s ní realizoval několik významných vystoupení v cizině. Kapelu převzal jeho syn August (1822-1903) a jako první s kapelou předvedl Dvořákovu symfonii Z Nového světa v Evropě.⁴⁸

Významným dirigentem byl také František Kmoch, což byl učitel z Kolína. Vedl sokolskou dechovou hudbu, kterou proslavil díky lidovým písním a komponováním lidových prvků do skladeb, které si speciálně upravil pro svůj orchestr. V Kolíně se dodnes pořádá hudební festival a soutěž Kmochův Kolín jako pocta právě tomuto známému kapelníkovi.⁴⁹

Rudolf Nováček držel taktovku pod kapelou s názvem Pěší pluk v Praze. Napsal pochod Castaldo, který je dodnes známý a dechové orchestry ho stále hrají. Učil se na fagot a jeho učitelem byl další významný dirigent – Julius Fučík. Julius Fučík byl skladatel populární hudby a učil ho Antonín Dvořák. Několik let vedl vojenské kapely na více místech.⁵⁰

---

⁴⁶ srov. BURGHAUSER, J. Slavní čeští dirigenti, s. 15

⁴⁷ srov. W. ADORNO, T. Úvod do sociologie hudby, s. 20

⁴⁸ srov. BURGHAUSER, J. Slavní čeští dirigenti, s. 15-16

⁴⁹ Tamtéž s. 18

⁵⁰ srov. BURGHAUSER, J. Slavní čeští dirigenti, s. 25

Dle slov pana Petra Staňka dirigent musí umět téměř vše. Vytváří orchestr a ví vše o jednotlivých nástrojích. Jeho úkolem je dirigování a čtení z partitur. Zná vše, co se týče ladění orchestru, stará se o jeho členy, zajišťuje zkoušky a zařizuje logistické věci a další.⁵¹

---

⁵¹ Petr Staněk je dirigent Dechového orchestru ZUŠ Vimperk. V následujícím textu se budu této osobnosti věnovat.

2 Volný čas

2.1 Pojem volný čas

Termín je velice rozšířen mezi laickou veřejností a každý člověk si pod tímto pojmem představí něco jiného. Různé pohledy značí různé definice, u kterých nelze přesně určit, která je nejpřesnější.⁵²

Volný čas je většinou chápán jako časový úsek, kdy člověk nepracuje pro to, aby se uživil. Volný čas je synonymem svobody, a proto se ve volném čase odehrávají aktivity, které jsou pro člověka důležité, na kterých mu záleží. Pojem nelze jednoznačně definovat, jelikož má kvantitativní a kvalitativní vymezení a dvě pojetí, které se svým způsobem prolínají. Jedním je pojem Freizeit vycházející z německé definice a druhým Leisure, který navazuje na tradici sahající až do starověku.⁵³

Pod tento pojem se řadí rekreace, zájmové činnosti, odpočinek, zábava a dobrovolně prospěšná činnost. Vyučování a vše s ním spojené, starost o zevnějšek, domácí povinnosti, výchovná zařízení a podobně do volného času vzhledem k dětem a mládeži nepatří. Žádoucí je také pedagogické ovlivňování dítěte, protože samo nemá dostatek zkušeností a nezvládne se orientovat, avšak toto ovlivňování musí být nenásilné, dítě musí mít nabídku aktivit pestrou a přitažlivou a musí se na ní podílet dobrovolně.⁵⁴

---

⁵² srov. JANIŠ ml., K. Úvod do problematiky volného času, s. 10

⁵³ srov. KAPLÁNEK, M. et al. Volný čas a jeho význam ve výchově, s. 15

⁵⁴ srov. PÁVKOVÁ, J. et al. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času, s. 28

2.2 Zájmové činnosti ve volném čase

*Zájmové činnosti chápeme jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů, schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci.*⁵⁵ Na zájmové činnosti se nahlíží dvěma pohledy, tedy psychologickým a pedagogickým.

Podle psychologického pohledu je zájem individuálně osobnostní jev a podle pedagogického pohledu je na zájem nahlíženo jako na usměrňování a formování procesu výchovy. Zájem je úzce spjat s potřebami a jejich vztah je oboustranný. Zájem se vyvíjí na základě potřeby, kterou uspokojí a vzniká potřeba další. Celkové zaměření osobnosti podmiňuje snahu zabývat se činnostmi, které jsou pro osobnost poutavé po stránce citové či poznávací, a proto zájem souvisí i s osobností člověka. Zájmy jsou těsně vázané na vlohy a schopnosti jedince, díky kterým činnost vykoná úspěšně. Dle výzkumů je známé, že člověk rozvíjí zájmy spíše v odvětví, ve kterém je úspěšný a uspokojuje ho.⁵⁶

*Zájmy můžeme dělit i podle úrovně činnosti, časového trvání, koncentrace, společenské hodnoty a tradičně podle obsahu.*⁵⁷ Dělení podle úrovně činnosti jsou zájmy a činnosti, které se dále dělí na aktivní a receptivní. Aktivními se rozumí zájmy, při kterých člověk vyvíjí činnost a udržuje hodnoty a aktivně se činností zabývá.⁵⁸

Receptivní zájmy se zaměřují pouze na vnímání předmětu zájmu. Intenzitou zájmu se rozumí kvalita buď hluboká, nebo povrchní. Krátkodobé, dočasné a přechodné zájmy se řadí pod hledisko časového trvání. Zájmové činnosti se dále dělí na společenskovední, pracovní-technické, přírodovědné, esteticko-výchovné a činnosti tělovýchovného, sportovního a turistického zaměření. Zájmová činnost esteticko-výchovná utváří a rozvíjí vztahy k přírodě, společnosti a kulturním hodnotám. Zaměření těchto činností je výtvarné, dramatické, hudební, literární a rozvoj tvořivosti. Tyto činnosti se stávají silným motivačním prvkem, protože tvoří emocionálně cenné a důležité zážitky.⁵⁹

---

⁵⁵ srov. PÁVKOVÁ, J. et al. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času, s. 92

⁵⁶ srov. PÁVKOVÁ, J. et al. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času, s. 92

⁵⁷ srov. PÁVKOVÁ, J. et al. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času, s. 93

⁵⁸ Tamtéž s. 93

⁵⁹ srov. PÁVKOVÁ, J. et al. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času, s. 94

Důležitým prvkem pro zájmovou činnost je motivace, která je podmínkou vyvolání či zvýšení zájmu a tím se uspokojí specifická potřeba. Potřeby jsou řazeny hierarchicky. Prvně by měly být uspokojeny potřeby fyziologické a teprve pak vyšší. Potřeby jsou většinou uváděny v pořadí fyziologické, potřeba vědomí jistoty a bezpečí, potřeba lásky a citové odezvy, potřeba seberealizace, pochvaly, uznání, potřeba získat nové poznání, nové zkušenosti a potřeba estetického prožitku. *Motivace má vyvolat potřebu a současně také ukázat cestu, jak ji uspokojit.*⁶⁰ Zájmové vzdělávání pro dospělé se blíží sféře specializovaného a odborného vzdělávání a to proto, že jedinec, který se chce věnovat svému zájmu by měl mít podrobné vědomosti o dané věci. Vzdělávání dospělých by mělo utvářet osobnost, formovat hodnotovou orientaci a umožňovat seberealizaci.⁶¹

---

⁶⁰ srov. HÁJEK, B. Nástin metodiky vedení zájmové činnosti, s. 30

⁶¹ srov. ŠERÁK, M. Zájmové vzdělávání dospělých, s. 45

2.3 Rodina jako primární formování volného času

Rodina je důležitý a první zdroj uspokojování potřeb dítěte. V rodině dítě získá základní přehled a zkušenosti se styky s lidmi a rozvíjí vrozené předpoklady. V rodině je dítě začleňováno do určitého vžitého způsobu života a jsou mu předávány sociální požadavky a normy.⁶² Rodina se podílí na formování osobnosti jedince.

V současné době se však vliv rodiny na život a výchovu dětí snižuje. Je to dáno významnými změnami v tradiční podobě rodiny, může se hovořit o krizi rodiny. Dříve byla rodina tří či čtyřgenerační, nyní je spíše dvougenerační, a to rodiče se svými dětmi. Svými vlivy vstupuje do výchovy dětí i další prostředí. Na volný čas dětí v rodině působí i objektivní podmínky života, kterými jsou velikost a úplnost rodiny či pozdější zakládání rodiny.⁶³

Velkým vlivem je také volný čas uvnitř rodiny. Čas je podmíněný způsobem života, výchovou rodičů, hodnotami rodiny. Rodič by měl být především iniciátorem, inspirací a měl by dítěti pomoci se rozhodnout, jakými aktivitami chce trávit svůj volný čas. Díky inspiraci a iniciátoru může rodič dítě naučit čas trávit kreativně, tvůrčím způsobem a dítě si může vytvářet postoje.⁶⁴

Důležitým prvkem je čas, který rodič dítěti věnuje. Měl by mít poučný a naučný přístup, aby dítě vedlo svůj volný čas k rozvoji sebe, ale i ostatních. Důležité pro rozvoj volného času je vstřícné rodinné prostředí, které má brát v úvahu individuální předpoklady dětí, jejich volnočasové potřeby a zájmy. Volný čas dětí a zájem rodiny podporují celoevropské instituce, příkladem je Rada Evropy.⁶⁵

---

⁶² srov. ŠAUEROVÁ, M. Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času a sociální psychologie, s. 16

⁶³ srov. HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas, s. 34

⁶⁴ Tamtéž s. 34

⁶⁵ Tamtéž s. 35

3 Město Vimperk

3.1 Historie města

Město Vimperk se nachází na Šumavě, která nebyla do 8. století osídlená díky svým neprostupným hornatým pralesům.⁶⁶ Vimperk je nazývaný jako vstupní brána Šumavy, díky poloze na úpatí šumavských hor a protékající Volyňkou a Pravětínským potokem.⁶⁷ Teprve ve 13.století zde začínala fungovat Zlatá stezka, která sloužila obchodům.⁶⁸

Jeho název se poprvé objevil ve zmínkách o Purkratu z Janovic na listině, kterou vydal pražský biskup Jan III.⁶⁹ Na vrcholu Vimperka se tyčí hrad a jeho počátky jsou odůvodněné dvěma teoriemi. Podle první byl hrad založen Albrechtem III. z Bogenu v roce 1195 a jde o německou kolonizační osadu vzniklou v důsledku činnosti mnichů z kláštera Windberg u Regensburgu. Tato teorie není dodnes dokázána listinnými doklady, takže se jedná jen o domněnky. Druhá teorie je listy potvrzena a říká, že Vimperk byl kolonizační sídliště a hrad postavil v roce 1260-1263 Purkrat z Janovic na základě rozkazu krále Přemysla Otakara II., což z hradu dělalo hrad královský.⁷⁰

Díky listinám a archeologickým důkazům je dokázáno, že se na území Vimperka pohybovaly 2 významné osobnosti, a to král Přemysl Otakar II. a Purkrat z Vimperka, který dosáhl ve své kariéře hodnosti nejvyššího pražského purkrabího. Ve městě vládl rod pánů z Janovic, kteří založili několik okolních obcí. Roku 1359 dostal Petr z Janovic darem od samotného Karla IV. 3 hrady, 3 sídliště a 36 vesnic. Pro mnoho obcí je právě tato listina velmi důležitá, protože je v ní obsažena první zmínka o jejich existenci.⁷¹

V roce 1375 dostal město bohatý pražský měšťan Jan Rotlev a po něm bratři z rodu Kaplířů, díky kterým Vimperk rozkvétal a bohatl z obchodu na Zlaté stezce. Avšak město muselo být dvakrát obnovené, kvůli dobytí a vypálení husity a po druhé po vpádu pasovských vojsk v roce 1468. Díky těmto událostem nechal Vladislav II. Jagellonský vystavět opevnění a z velké části i s baštami se dochovalo dodnes. Dalšími vlastníky

---

⁶⁶ srov. HAJNÍK, R. Vimperk, 10

⁶⁷ srov. JOHN, J. Vimperk – město pod Boubínem, 15

⁶⁸ srov. HAJNÍK, R. Vimperk, s. 13

⁶⁹ srov. HAJNÍK, R. Vimperk v zrcadle času, s. 15

⁷⁰ srov. HAJNÍK, R. Vimperk, s. 16-18

⁷¹ Tamtéž s. 17

panství byli Rožmberkové, které roku 1530 nechali hrad přestavět na zámek. Nyní je zámek majetkem státu.⁷²

---

⁷² srov. HAJNÍK, R. Vimperk, s. 16-18

3.2 Části města z historického pohledu

Ve Vimperku se nacházely 4 městské části – město, předměstí, zámek a Adolfov. Nyní je Vimperk dělen na Vimperk I., II. a III. Zámek a podzámčí se nachází na vysoké skále nad městem a je dominantou města. V údolí protéká Křesánovský potok, který se vlévá do řeky Volyňky.⁷³

Na tehdejším hradě je nejstarší dochovanou památkou Vlčkova věž na třetím nádvoří. Dne 20.7. 1857 udeřil do zámku blesk a bohužel vyhořela tři patra, dvě věže, kaple a divadlo. Poslední veliké úpravy zámku proběhly po tomto požáru. Zámek přestavěl rod Schwanzenbergerů, ale pouze pro praktické účely, potřebovali sídlo pro ubytování a jako sídlo správy panství. Hrad ze tří stran chrání skála nebo prudký svah. Pro zesílení obrany byla postavena dělostřelecká bašta Haselburg. Dnes je vysoká 14 metrů, ale dříve byla ještě o dvě patra vyšší. Můžeme zde vidět vytesaný erb Kaplířů ze Sulevic. Roku 1999 Vimperk oslavoval 520. výročí povýšení na město a díky této události do města přijela paní baronka Elfriede M. Kaplirz zu Sulewicz. Dnes je zámek neobydlený a nachází se v něm pouze muzeum. K návštěvě je zpřístupněná také Vlčkova věž.⁷⁴

Z oken zámku můžeme pozorovat náměstí, které nám nabízí hned tři dominanty a to kostel, zvonici a radnici. Dříve mělo funkci reprezentativní. Na náměstí bydleli jen obchodníci, měšťané a nejbohatší sedláci. Na náměstí se nachází také kostel Navštívení Panny Marie, který je poprvé zmíněn v roce 1365. Kvůli první světové válce byly z kostela odebrány 4 zvony a umíráček ze zvonice, avšak lidé ve městě uspořádali sbírku a po válce nechali udělat zvony nové. Když přišla druhá světová válka, zvony se znovu odebraly. Za novodobý vzhled náměstí může událost z léta roku 1904. Bylo velmi suché léto a silný vítr. V domě č. 34 vypukl požár, který se šířil rychlostí blesku. Za pouhé 4 hodiny lehlo popelem 48 domů. Požár se podařilo uhasit až po dvou dnech a následky byly tragické. Bez střechy nad hlavou se ocitlo 1040 osob, což bylo kolem 248 rodin. V té době vymizela veškerá středověká podoba domů a začaly se stavět domy secesní. Dnes můžeme na několika domech vidět letopočet 1905.⁷⁵

---

⁷³ srov. HAJNÍK, R. Vimperk, s. 22-23

⁷⁴ Tamtéž s. 23-24

⁷⁵ Tamtéž s. 24-25

3.3 České a německé školy ve městě

První zmínky o školství ve Vimperku se nacházejí již ve 14.století a první školní mistr byl zapsán v dokumentech z roku 1495. Avšak většina současných školních budov se dochovala až od roku 1869. Toho roku byla ve Vimperku německá pětitřídní obecná škola, která se nacházela na náměstí a jejím učitelem byl Franz Langhans. Franz byl také zakladatelem chlapecké měšťanské školy. V letech 1897-1899 byla vystavěna i dívčí měšťanská škola.⁷⁶

Roku 1909 byla postavena první česká mateřská škola. Naproti mateřské škole byla vystavěna česká měšťanská škola a nazývala se Masarykova česká obecná a občanská škola. Další českou školou byla soukromá dvouletá škola obchodní postavena roku 1936. V posledních měsících druhé světové války se však všechny budovy škol proměnily na lazarety, ve kterých se ukrývalo nespočet uprchlíků. Školy byly obnoveny až po osvobození města americkou armádou. Obchodní škola má svou tradici dodnes, ale nazývá se Obchodní akademie.⁷⁷

---

⁷⁶ srov. HAJNÍK, R. Vimperk, s. 31-33

⁷⁷ Tamtéž s. 33

4 Dechový orchestr ZUŠ Vimperk

4.1 Vznik a chod dechového orchestru

V 60. letech vznikl první dechový soubor z hudební školy ve Vimperku, ve kterém bylo 15 klarinetů. Tento soubor vystupoval na koncertech školy a dalších společenských událostech. Soubor vedl František Kovář. V 70. letech do hudební školy přišel pan Matějka, který byl vojenským kapelníkem a učitelem žesťových nástrojů. Spolu s Františkem Kovářem založili žakovskou dechovku, ve které bylo 30 dětí. Tento soubor se rozpadl a vznikla městská dechovka. Avšak předchůdcem nynějšího dechového orchestru byl soubor dětská dechovka, který založil František Kovář spolu s Miroslavem Plachým.⁷⁸

Po úmrtí F. Kováře a M. Plachého se stal dirigentem nynější kapelník dechového orchestru Petr Staněk a s ním Karel Škvrna. Společnými silami celý soubor přestavěli. Nejvíce se změny dotkly bicí sekce, která se učila hrát podle not.⁷⁹

Dechový soubor začínal hrát pochody a jeho první vystoupení, které se konalo 29. května 1992 ve Vimperku u hotelu Zlatá Hvězda, mělo veliký úspěch. Hrál tam 41 žáků a ve vedení se střídali P. Staněk a pak Škvrna. Po úspěšném vystoupení začal soubor nacvičovat nový repertoár. Během nacvičování orchestru přišla pozvánka na 1. Národní přehlídku dětských dechových hudeb – Čermákovo Vysoké Mýto. Avšak jedním z požadavků byla zvuková nahrávka soutěžních skladeb zahráných orchestrem. Zkoušelo se každý den a nahrávka byla nahrána v ZUŠ Netolice dne 16.3.1993. Nahrávání trvalo od 8 hodin ranních do půlnoci.⁸⁰

Dechový orchestr ZUŠ Vimperk nyní vystupuje na mnoha akcích ve Vimperku a okolí, také v České republice a zahraničí. Má několik svých každoročních koncertů, například Vánoční koncert a Noční koncert. Oba se již staly tradicí. Orchestr také pořádá výchovné koncerty pro základní školy, kde ukazuje, jak orchestr funguje, jaké do něj patří nástroje a do jakých sekcí se nástroje dělí. Orchestr se také každoročně účastní různých

---

⁷⁸ ZUŠ Vimperk - Kronika orchestru. ZUŠ Vimperk - O NÁS [online]. Vimperk: Základní umělecká škola.[cit. 10. března 2020]. Dostupné na WWW: <<http://www.zusvimperk.cz/index.php/dechovy-orchestr/kronika-orchestru>>

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž.

hudebních festivalů, setkání dechovek, pout'ové vystoupení a podobně. Orchester má svůj ples zvaný Ples dechovky a mažoretok, který se stal tradicí již od roku 2000.⁸¹

Pro fungování orchestru jsou důležití členové, kteří v něm hrají. Tito členové jsou současní či bývalí žáci základní umělecké školy. Pro přijetí do ZUŠ je nezbytné, dle slov ředitele Pavla Vališe, projít talentovou zkouškou, která je zaměřená na obor, kam se dítě hlásí, a je u ní tříčlenná komise. Hudební obor má talentové zkoušky z rytmického cítění. Uchazeč musí zazpívat píseň a poznat hloubku a výšku tónu. Při literárně dramatickém oboru je důležitá řeč, takže dítě přednese nějakou báseň. Při výtvarném oboru dítě nakreslí obrázek podle požadavků učitelky.⁸²

Každé dítě, které hraje na dechový hudební nástroj, se automaticky stává členem dechového orchestru a dochází do sekce bicích nástrojů. Díky tomu pozná fungování orchestru a podobně. Po nějaké době usedá do své sekce. V současné době dechový orchestr zkouší 2x týdně, a to ve středu a v pátek odpoledne a před důležitou akcí či soutěží zkouší i o víkendech a má své týdenní soustředění. Každé dítě, které hraje na hudební nástroj dochází na hodiny hudební nauky. Pro chod orchestru je také důležitý ředitel školy, který zajišťuje veškeré organizační záležitosti, musí zajistit peníze, objednat autobus, objednat ubytování, domluvit se s pořadatelem akce, sehnat pedagogický dozor, domluvit se se zákonnými zástupci apod.⁸³

Hra v orchestru je, dle slov jeho členů, cenným přínosem do života. Naučí se zde spolupracovat a rozvíjet pohotovost. Otevírají se jim nové možnosti k zaměření celoživotní profese. Někteří členové orchestru se chtějí hudbou zabývat celý život, a proto jejich kroky směřují na konzervatoř.⁸⁴

4.2 Činnost vimperského orchestru, jeho úspěchy a akce

Orchester má na kontě mnoho úspěchů jak v České republice, tak v zahraničí. Každý rok se účastní různých soutěží či festivalů, ze kterých si přináší ocenění. První úspěch přišel

---

⁸¹ srov. VALIŠOVÁ, P. et. al. Dvacet let dechového orchestru ZUŠ Vimperk, s. 12-15

⁸² Rozhovor s P. Vališem.

⁸³ Rozhovor s P. Staňkem.

⁸⁴ Rozhovor s B. Švarcovou.

již v roce 1995, kdy orchestr získal třetí místo v krajském kole soutěže MŠMT v Třeboni. O dva roky déle získal orchestr první místo v soutěži Čermákovo Vysoké Mýto.⁸⁵

V roce 1998 získal orchestr první místo rovnou třikrát. První úspěch nastal v krajském kole MŠMT v Třeboni. Následoval postup do celostátního kola MŠMT v Kolíně, kde byl orchestr také úspěšný. Poslední soutěží bylo Concerto Bohemia.⁸⁶

V roce 2000 vyhrál znovu první místo v soutěži Čermákovo Vysoké Mýto. Tuto soutěž vyhrál orchestr celkem 8krát, a to v letech 1995, 2000, 2002, 2004, 2008, 2012 a 2014.⁸⁷

Rok 2001 se nesl v duchu soutěží MŠMT. Orchestr zvítězil jak v krajském, tak v celostátním kole, kde byl absolutním vítězem. Poté byl na Mezinárodním hudebním festivalu v Děčíně, kde se umístil ve zlatém pásmu. Dalším příkladem může být Mezinárodní hudební festival Leszno 2005, s umístěním také ve zlatém pásmu. V roce 2010 se orchestr podíval do Chorvatska, do města Trogir, kde se účastnil soutěže Mid Europa Blasmusikfest Trogir. Orchestr zde získal druhé místo. Dále byl orchestr v roce 2010 i v Rakousku, a to na Mid Europe – Schladming, kde byl též druhý. Hlavní cenu vyhrál v Písku na Mezinárodním festivalu umění mládeže v roce 2013.⁸⁸

Rok 2014 byl úspěšný rovnou třikrát, orchestr vyhrál první místo v krajském kole soutěže MŠMT, v Čermákovu Vysokém Mýtu a v celostátním kole MŠMT v Letovicích.⁸⁹

Roku 2016 se účastnil Mezinárodního festivalu dechových hudeb, kde vyhrál cenu poroty za nejlepší provedení povinné skladby. V roce 2017 obsadil 1. místo ve zlatém pásmu v soutěži ZUŠ ve Vimperku a stříbrné pásmo v soutěži ZUŠ v Letovicích.⁹⁰

Ve Strakonících se roku 2018 účastnil soutěže O zlatou taktovku Ladislava Roma, kde skončil ve zlatém pásmu a získal stříbrnou taktovku. Dále se účastnil festivalu

---

⁸⁵ ZUŠ Vimperk - Kronika orchestru. ZUŠ Vimperk - O NÁS [online]. Vimperk: Základní umělecká škola.[cit. 10. března 2020]. Dostupné na WWW: <<http://www.zusvimperk.cz/index.php/dechovy-orchestr/kronika-orchestru>>

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Tamtéž.

Festival internazionale Bande Musicali. Zde soubor získal druhé místo v koncertové soutěži a třetí místo v pochodové soutěži.⁹¹

V roce 2019 byl orchestr v Polsku a Německu na Festival Zlatá lira Rybnik, kde získal zlaté pásmo s vyznamenáním a druhé místo, a 57. EURO Musiktage Bösel, kde získal třetí místo a cenu poroty pro nejlepší mládežnický orchestr festivalu. Mimo jiné orchestr pořádal i své koncerty a hrál i na různých poutích, výročí hasičů a podobně.⁹²

4.3 Volný čas v dechovém orchestru

Všechny výše uvedené úspěchy vyžadují dlouhodobé zkoušení jednotlivých skladeb. Dechový orchestr v současné době zkouší pravidelně 2x týdně a před významnými akcemi zkouší o víkendech. Také pořádá 2x ročně týdenní soustředění.

Soustředění není jako „obyčejný tábor“, od rána do večera se hraje a zkouší se nové skladby. Každé dopoledne probíhají dělené zkoušky po sekcích, to znamená dřevěné, žesťové a bicí nástroje zvlášť a každá sekce nacvičuje samostatně zadanou skladbu pod vedením kvalifikovaného pedagoga. Odpoledne se všechny sekce spojí a zkouší celý orchestr. Nedílnou součástí jsou též zkoušky pochodové, kde se členové orchestru učí hrát a pochodovat v řadách.⁹³

Všechny tyto zkoušky probíhají ve volném čase žáků, ale také ve volném čase pedagogů, jelikož za tuto práci nejsou platově ohodnoceni. Dle slov Petra Staňka je potřeba, aby člověk svůj volný čas takto trávit chtěl a musí ho to bavit. On sám takto tráví svůj čas už přes 40 let. V noci rozepisuje skladby do jednotlivých partů. Říká, že u dětí pozná, když je to nebaví, avšak když začnou hrát s kolektivem, skoro každého hra pohltí a začne ho hraní bavit. Je velmi málo případů, kdy hraní žáka „nechytlo“ a v dechovém orchestru skončil.⁹⁴

---

⁹¹ ZUŠ Vimperk - Kronika orchestru. ZUŠ Vimperk - O NÁS [online]. Vimperk: Základní umělecká škola.[cit. 10. března 2020]. Dostupné na WWW: <<http://www.zusvimperk.cz/index.php/dechovy-orchestr/kronika-orchestru>>

⁹² Tamtéž.

⁹³ srov. VALIŠOVÁ, P. et. al. Dvacet let dechového orchestru ZUŠ Vimperk, s. 20-21

⁹⁴ Rozhovor s P. Staňkem.

Pavel Vališ tráví svůj volný čas také v základní umělecké škole a tvrdí, že nejdůležitější je podpora rodiny. Jeho manželka i děti dochází také do ZUŠ a mohou tak trávit volný čas společně. Každý čas strávený hudbou bere jinak.⁹⁵

Dle slov členky orchestru, Terezy Procházkové, je takový čas odreagováním se, odpočínutím od práce a dochází na zkoušky ráda. Musela k tomu ale dospět, jelikož když byla mladší, chodila na ně z povinnosti.⁹⁶

Barbora Švarcová, také členka orchestru, šla díky své zájmové činnosti, a to hře na klarinet, na konzervatoř a nyní je z ní profesionální muzikant a učitelka zpěvu v ZUŠ ve Vimperku. Volný čas strávený hudbou ji baví a naplňuje. Hudba ji provází jak v práci, ve škole, tak i v jejím volném čase. Je to náplň jejího života a nedovede si představit, že tráví čas jinak. Pro další členku čas v orchestru není priorita, avšak když může a má času více, do orchestru se ráda vrací.⁹⁷

4.4 Významné osobnosti dechového orchestru v současnosti

První významnou osobností je Petr Staněk. Petr Staněk je učitel hry na klarinet a saxofon na Základní umělecké škole ve Vimperku a na Staších a také je dirigentem a spoluzakladatelem dechového orchestru. Narodil se 13. dubna 1954.⁹⁸

K hudbě se dostal již v první třídě základní školy. Dříve šla celá třída povinně do hudební školy, kde dělali talentové zkoušky. Při zkouškách se zjišťovalo, zda dítě rozezná hloubku a výšku tónu tak, že učitel hudby zahrál na klavír hluboký a vysoký tón. Dítě bylo otočené zády a tón mělo poznat. Další částí bylo vytleskání jednoduchého rytmu. Pokud dítě vše zvládlo, bylo přijato do hudební školy. Petr Staněk vše zvládl a nastoupil tedy na housle, na které hrál tři roky. Po třech letech objevil klarinet, který ho nadchl, a učil se na něj v tehdejší Lidové škole umění do svých devatenácti let. Mezitím začal hrát také v různých kapelách, například v taneční kapele Kováři, kde zastupoval klarinet a

---

⁹⁵ Rozhovor s P. Vališem

⁹⁶ Rozhovor s T. Procházkovou

⁹⁷ Rozhovor s B. Švarcovou

⁹⁸ Rozhovor s P. Staňkem

saxofon. Roku 1973 začal vyučovat jako externí učitel v Lidové škole umění ve Vimperku a roku 1991 se stal učitelem interním.⁹⁹

V roce 1995 založil spolu s Karlem Škvrnou dechový orchestr ve Vimperku, kde se stal dirigentem. Dle jeho slov k dirigování přišel náhodou. Hudební školu ve Vimperku postihla smutná událost, zemřel ředitel a dirigent dřívější dětské dechovky, František Kovář a později i druhý dirigent Miroslav Plachý. Tehdejší dětská dechovka tak zůstala bez kapelníka a Petr Staněk se tedy rozhodl, že se jí ujme a začne s ní pracovat. Celý soubor kompletně přestavěl. Nejprve učil bicí sekci hrát z not, protože dříve se podle not neřídila. Nacvičil se souborem 15 pochodů, se kterými vystoupili na jejich prvním veřejném koncertě ve Vimperku. Od té doby jejich činnost začala vzrůstat. S Karlem Škvrnou si vytvořili systém, díky kterému dítě zařadili do kolektivu a naučili ho hrát v orchestru. Každé dítě hrající na dechový nástroj mělo povinné docházet i do dechového orchestru, kde bylo zařazené k bicí sekci. Bicí sekce měla své opodstatnění, dítě zjistilo, jakou funkci má dirigent a zjistilo, jak vůbec celý orchestr funguje, slyšelo všechny skladby a už vědělo, co od hry v orchestru může očekávat. Tento systém stále funguje a díky pílí má dechový orchestr na kontě spoustu ocenění.¹⁰⁰

Největšími zážitky z postu dirigenta jsou pro Petra Staňka jednoznačně celostátní soutěže. „Na takhle důležité soutěži orchestr funguje jako celek, poslouchá, řídí se všemi pokyny a všichni čtou z rukou přesně tak, jak to má být. Po nejméně půlročním zkoušení a práci najednou přijde vystoupení a všechno funguje. Pod rukama se tvoří zvuk a to je nezapomenutelné. Další zážitky jsou velké koncerty, kdy orchestr poslouchá přes 600 lidí a čiší z toho neuvěřitelná energie a pocit, že to vše stojí za to, člověku to až vžene slzy do očí. Orchestr mi do života přinesl vědomí toho, že to nebylo zbytečné a to je pro mě velké zadostiučinění. Orchestr mě také omlazuje, nepřemýšlím nad tím, že stárnu, ale přináší mi radost ze života.“¹⁰¹

Druhou významnou osobností je ředitel Základní umělecké školy ve Vimperku Mgr. Pavel Vališ, Dis. Narodil se 19. srpna 1981 ve Vimperku. K hudbě ho přivedla jeho maminka, která učila v tehdejší Lidové škole umění ve Vimperku. Začal chodit v šesti letech na přípravné vyučování a po půl roce začal hrát na flétnu. Po dvou letech přestoupil na klarinet k panu učiteli Staňkovi a v 15 letech začal hrát také na saxofon a byl členem

---

⁹⁹ Rozhovor s P. Staňkem.

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ Tamtéž.

tanečního souboru pod vedením Miloše Kadeřávka. Samozřejmě byl také člen dechového orchestru.¹⁰²

Ve Vimperku studoval na gymnáziu a ve studiu pokračoval na Pražské konzervatoři, kde studoval hru na fagot pod vedením Jiřího Formáčka a v rámci studia byl členem několika dalších orchestrů, například působil v komorním a symfonickém orchestru. Pražskou konzervatoř ukončil roku 2005 absolutoriem. V roce 1999 začal působit jako učitel na Základní umělecké škole ve Vimperku a v roce 2005 se přihlásil na konkurz ředitele, který vyhrál. V roce 2009 začal studovat na Karlově univerzitě v Praze obor Školský management, kde získal titul Bc. a pokračoval dál v oboru Management ve vzdělávání a získal titul Mgr. Od roku 2009 je členem Krajské umělecké rady, v níž zastupuje vedení sekce dechových dřevěných nástrojů. Pavel Vališ je také externím spolupracovníkem České školní inspekce od roku 2013 a v roce 2019 se stal předsedou Krajské umělecké rady Jihočeského kraje a místopředsedou Svazu dechových orchestrů v České republice.¹⁰³

Nyní se dělí s Petrem Staňkem o post dirigenta. Říká, že ředitelství ho naplňuje více, než dirigování, nicméně v dechovém orchestru vyrostl a nedovede si představit, že by na základní umělecké škole orchestr přestal fungovat, proto se dirigování ujal a pokračuje v něm i nadále.¹⁰⁴

---

¹⁰² Rozhovor s P. Vališem

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž.

5 Závěr

Ve své práci jsem měla cíl poukázat na hru v dechovém orchestru jako na jednu z možných alternativ trávení volného času. Zdrojem informací pro práci jsou rozhovory se členy orchestru, dirigentem a ředitelem Základní umělecké školy ve Vimperku nacházející se v přílohách. Nejdříve jsem popsala hudbu obecně a poté jsem se zabývala dechovým orchestrem ve Vimperku.

V první kapitole jsou rozepsány základní dějiny hudby, periodizace a hlediska. V další části jsou vysvětleny základní pojmy hudební nauky a hudební formy. Součástí je také rozdělení hudebních nástrojů a podrobnější popsání nástrojů, které patří do dechových orchestrů. To vše je potřebné k pochopení chodu orchestru.

Druhá kapitola se zabývá volným časem. Vysvětluje pojem volný čas a jeho definice. Vysvětluje, co je zájmové vzdělávání, jak se dělí a také se zaměřuje na rodinu, která primárně určuje trávení volného času dítěte. V této kapitole jsem také zahrнула trávení volného času dospělých.

Ve třetí kapitole představuji město Vimperk, jeho dějiny, městské části a školy. Tato kapitola je v práci obsažená z důvodu lepšího představení orchestru a města, z jakého pochází.

Čtvrtá kapitola se zabývá dechovým orchestrem ZUŠ Vimperk. Popisuji jeho vznik a vývoj. Velice důležitá je část o chodu dechového orchestru, jeho zkouškách, soutěžích a akcích pro celkové pochopení fungování orchestru. Dále se v práci zabývám volným časem v orchestru a popisuji, jak se na něj dívají členové a sám dirigent. Další částí je podkapitola o významných osobnostech, ve které představuji dirigenta Petra Staňka a ředitele základní umělecké školy, ve které se orchestr nachází, Mgr. Pavla Vališe, Dis.

Během vzniku této práce jsem se dozvěděla mnoho nových informací o vzniku orchestru, ale také o jeho fungování a zařizování logistických věcí, které jsem jako člen nevěděla. Díky této práci jsem se dozvěděla, že orchestr vznikl až po úmrtí F. Kováře a získala jsem možnost pochopit systém, díky kterému je orchestr úspěšný. V práci jsem se snažila shrnout všechny aspekty orchestru a dostatečně jej představit.

6 Seznam použitých zdrojů

BAGÁČOVÁ, V. et. al. *Almanach 1949-2019 70 let uměleckého školství ve Vimperku*. Vimperk: Bílý lev, 2019. ISBN 978-80-88222-02-6.

BEN-TOVIM, A. et. al. *Hudební nástroj a naše dítě*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-206-5.

BURKOVIČOVÁ, R. et. al. *Realizace multikulturní výchovy a vzdělávání v mateřské škole prostřednictvím etnické hudby*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7464-676-8.

BURGHAEUSER, J. *Slavní čeští dirigenti*. Praha: Státní hudební vydavatelství, 1963. ISBN neuvedeno.

DRÁBEK, V. *Stručný průvodce hudební psychologií*. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2004. ISBN 80-7290-161-3.

FOŘTÍKOVÁ, J. *Talent a nadání*. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2009. ISBN 978-80-86784-75-5.

GRIGOVÁ, V. *Všeobecná hudební nauka*. Olomouc: Alda, 1998. ISBN 80-85600-46-3.

HÁJEK, B. *Nástin metodiky vedení zájmové činnosti*. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-265-1.

HAJNÍK, R. *Vimperk v zrcadle času*. Vimperk: b.n., 2013. ISBN 978-80-905549-0-0.

HAJNÍK, R. *Vimperk*. Praha; Litomyšl: Paseka, 2007. ISBN 978-80-7185-864-5.

HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-927-5.

JANIŠ ml., K. *Úvod do problematiky volného času*. Opava: Slezská univerzita, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd, 2009. ISBN 978-80-7248-530-7.

JOHN, J. *Vimperk – město pod Boubínem*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1979. ISBN neuvedeno.

KAPLÁNEK, M. et al. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1250-8.

MODR, A. *Hudební nástroje*. Praha: Editio Suprahon, 1982. ISBN neuvedeno.

PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

SMOLKA, J. *Dějiny hudby*. b. m. Togga agency, 2001. ISBN 80-902912-0-1.

ŠAUEROVÁ, M. *Vybrané kapitoly z pedagogiky volného času a sociální psychologie*. Praha: VŠVTS Palestra, 2008. ISBN neuvedeno.

ŠERÁK, M. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-551-6.

VALIŠOVÁ, P. et. al. *Dvacet let dechového orchestru ZUŠ Vimperk*. Vimperk: Akcent, 2011, ISBN neuvedeno.

W. ADORNO, T. *Úvod do sociologie hudby*. Praha: Filosofia, 2014. ISBN 978-80-7007-429-9.

ZENKL, L. *ABC hudebních forem*. Praha: Supraphon, 1984. ISBN neuvedeno.

ZUŠ Vimperk - Kronika orchestru. *ZUŠ Vimperk - O NÁS* [online]. Vimperk: Základní umělecká škola.[cit. 10. března 2020]. Dostupné na WWW: <<http://www.zusvimperk.cz/index.php/dechovy-orchestr/kronika-orchestru>>

7 Seznam příloh

- Příloha I. Přepis rozhovoru s Petrem Staňkem
- Příloha II. Přepis rozhovoru s Pavlem Vališem
- Příloha III. Přepis rozhovoru s Barborou Švarcovou
- Příloha IV. Přepis rozhovoru s Terezou Procházkovou
- Příloha V. Přepis rozhovoru s Kateřinou Vrábelovou
- Příloha VI. Přepis rozhovoru se Štěpánkou Šípovou

8 Přílohy

Příloha I. Přepis rozhovoru s Petrem Staňkem

Jaké byly Vaše hudební začátky?

„Do hudebky jsem se dostal v první třídě, protože kdysi se to dělalo tak, že celá první třída šla na zkoušky do hudebky. A dělalo se to tak, že nám tehdejší učitel hudebky pan Kovář zahrál na klavír dva nejvyšší tóny a dva nejnižší tóny. Těm nejvyšším říkal slavíček a nejnižším říkal medvěd. Otočili jsme se zády, zahrál tóny a my jsme určili, jestli je to vysoký, nebo hluboký tón. Pak vyklepal jednoduchý rytmus tužkou, když jsem ho zopakoval, tak bylo řečeno „přijat, další“ a takhle jsem se dostal do hudebky, poznal jsem slavíčka a medvěda. Když jsem se na to podíval s odstupem času a sám jsem začal učit, tak jsem zjistil, že je to dobrá metoda., protože jsem zažil, že pro přijetí do hudebky musely děti zazpívat komorní a, což je hloupost, protože když to dítě od malička nezpívá, tak to neumí a může slyšet jako Pán Bůh. V té době bylo na výběr, buď klavír, nebo housle. Housle byly za 500, na to naši měli a na klavír neměl nikdo, jen ti nejbohatší. Tak jsem šel na housle k panu tehdejšímu ředitelovi Křiváčkovi. Tam jsem hrál tři roky. Pak jsem uviděl klarinet a to mě vzalo, tak jsem přestoupil k panu učiteli Kovářovi a chodil jsem tam až do svých 19let. Mezitím jsem s nimi od 14 let hrával v tanečním souboru na baryton saxofon. Od 15 let jsem hrál v mnoha kapelách, ale při tom jsem byl pořád žák hudebky.“

Jak jste se dostal k dirigování?

„K dirigování jsem se dostal zcela náhodou, protože umřel tehdejší ředitel Kovář, já byl externista v ZUŠ. Pak umřel pan učitel Matějka, který byl dirigent dechového souboru a já v té době byl interní učitel, to bylo po revoluci. Pan Plachý zemřel, tak tu zůstalo tenkrát 32 dětí a nikdo je nechtěl. Nikdo ze stávajících učitelů nechtěl dirigovat. V ten moment, asi měsíc po tom, do ZUŠ nastoupil pan učitel Škvrna. Nám to bylo líto ty děti pustit, když tu dechovku dělaly. Tak jsme se rozhodli, že to budeme dělat my. Nic jiného nezbylo, než se postavit před těch 30 dětí a začít mávat rukama. Nevěděli jsme o tom nic a všechno jsem se učil za pochodu, jako ty děti, protože jsme to celý předělali. Třeba bicí sekci jsme tenkrát úplně celou předělali, protože ta si tam „tloukla“ co chtěla a tak jsme je to učili podle not. Třičtvrtě roku jsme zkoušeli s dechovkou všechno znova, všechno jsme začali na pochodech. Nazkoušeli jsme 15 pochodů a po třičtvrtě roce jsme měli první

vystoupení u Hvězdy, tam stál takový kiosek, a vedle toho jsme hráli a poslouchalo nás tenkrát hodně lidí. Byl to náš první koncert, lidé stáli na schodišti před lesárnou, takže to bylo zajímavý, protože jsme hráli přes ulici. To byl náš první koncert a pak už se to rozjelo.“

V čem spočívá práce dirigenta?

„Práce dirigenta u takové kapely, která je školní, spočívá ve všem. Musí se to postavit od začátku. Udělat orchestr, vědět o všech nástrojích všechno, naučit se dirigovat, naučit se číst partitury, připravit orchestr, vědět, jak se dělají dělené zkoušky, jak se ladí orchestr. Je toho strašně moc. Postarat se o děti. Když jsou zájezdy, tak je připravit, sehnat dopravu, udělat logistiku, oblečení pro dechovku. Všechno tohle se musí připravit a sehnat. Je toho fakt strašně moc. „

Co musí dítě udělat, aby mohlo nastoupit do dechového orchestru?

„My jsme měli zvláštní systém. Někdo to hrát uměl, někdo neuměl. Takže jsme svoje žáky připravovali tak, že jsme je učili jednotlivě své party. Systém nám odkoukalo hodně lidí, kteří to začali v republice dělat. Napsal jsem o tom diplomku na AMU. Každého žáka, který přišel, jsme od prvního ročníku přihlásili do dechovky. Měl to povinný. Samozřejmě, že ten žák nezahraje všechno. Když si vezmeš klarinetový part na pochod, tak je to většinou dost těžký a musíš už něco na ten klarinet umět. Ale dělali jsme to tak, že jsme ty klarinety dali nejdřív k bicím. Většina klarinetistů, trumpetistů v dechovce prošli bicíma. Mělo to obrovskou výhodu, protože za prvé poznali, jak ta dechovka funguje, jaký je systém, jak se to dělá a hlavně slyšeli všechny skladby, takže už to měli v uších. Věděli, kam se mají postavit, kde co uslyší, jak funguje dirigent, jak se na něj mají dívat, co mají dělat, co si můžou dovolit a co ne. A tím pádem, jsme si je dál školili a připravovali i na těch hodinách a zařadila jsi je normálně k sekcím. U klarinetů je to sekce prvních, druhých, třetích. Malé děti se dávaly do třetího, samozřejmě jim dirigent musí přepsat party tak, aby to zahráli a aby celý orchestr fungoval. Takže jsme začali hned od těch malých, což nám ze začátku bylo vyčítáno, pak nám to bylo záviděno, že jsme i ty malé děti dokázali zařadit do kapely. Ten, kdo byl šikovný, nebo přišel do hudebky starší, tak už šel rovnou ke své sekci, protože za půl roku už se ho dá něco naučit a něco zahraje. Má to obrovskou výhodu, že tam jdou ty děti hned, protože to všechno slyší, chytí se party a ví, co a jak.“

Jak často orchestr zkouší?

„Dechovka zkouší dvakrát v týdnu, když nejsme před soutěží. Malá dechovka ve středu, velká v pátek. K tomu patří soustředění, které je pravidelné těsně před začátkem školního roku, to se opakuje vždy. Když se zadaří, tak bývá před soutěžemi. Týdenní. Je to výborný, protože když potřebuješ nějakou skladbu nacvičit dokonale, tak na to potřebuješ celý den, nebo celý týden. Na soustředění něco uděláš. Páteční zkoušky ano, ale ty trvají jen 2 hodiny a za ty 2 hodiny toho je dost. Když se blíží soutěž, tak se zkouší i soboty, neděle. Dirigent ví, kolik potřebuje dát času, aby se to líbilo, aby to bylo hratelny a když máš ambice, když chceš postoupit do krajského kola nebo z krajského kola do celostátního, tak cvičit musíš.“

Jak nahlížíte na svůj volný čas v ZUŠ?

„Nevadí mi to už 40 let, už to dělám takhle dlouho. OSOBNĚ učím už od 18 let. Musíš to chtít dělat. Když to dělat nechceš, tak to dělat nebudeš. Trávím nad tím 90% svého volného času. Když se rozepisují nějaké skladby, tak po nocích píšu noty, když mě to baví. Když mě to nebaví, tak na to nesáhnu. Musí tě to bavit a musíš to chtít dělat. Na dětech to poznáš, ale nesmíš to připustit. Dneska nejsou všichni tak nadšení. Muzika je tvrdá práce. Ale ono je to chytne, když začnou hrát v kolektivu, tak je to baví, protože společnou prací udělají ten výsledek, který bývá většinou perfektní, zvlášť když hraješ na koncertech, kde se na tebe dívá 600 lidí. Bylo strašně málo dětí, které to za ta léta absolutně nebavilo, dá se to spočítat na prstech jedné ruky. Takové děti skončí a odejdou, protože jsou tam nepotřebný.“

Jaký je Váš největší zážitek?

„Když jsou celostátní soutěže. To nejdůležitější vystoupení je zážitek, protože tam konečně ta dechovka funguje tak, že když kývnu malíčkem, tak oni na to reagují. Konečně ti tam všichni čtou z rukou přesně tak, jak to má být. Všichni jsou soustředění a to je pro dirigenta nezapomenutelný zážitek, protože jen malinko pohybuješ s rukama a děláš z toho ten tvar a zvuk. Půl roku se vztekáš, makáš, ale potom přijde vystoupení a pak je to skvělý. Všechny Vánoční koncerty, to je taky úžasný, tam ti to až vžene slzy do očí, protože to hraje krásně a číší z toho neuvěřitelná síla.“

Co Vám orchestr v životě přinesl?

„Přinesla mi vědomí toho, že to stálo za to. Když jsem si to vysnil, tak je pro mě obrovské zadostiučinění, že to fakt funguje. Omlazuje mě to. Člověk stárne a mezi těma mladýma se nabudíš. Nemáš čas přemýšlet nad věcmi jako že jsi stará a tak, děláš stejný blbosti jako oni. Přináší ti to radost ze života.“

Jaké byly Vaše hudební začátky?

„Začal jsem chodit v 6 letech nejdříve na přípravku půl roku a v pololetí na nástroj, na zobcovou flétnu. Na tu jsem hrál dva roky a potom jsem hrál na klarinet. Vedli mě k tomu rodiče, protože maminka učila v tehdy lidové škole umění, takže k tomu měla velmi blízko.“

Jak jste se dostal k ředitelství?

„Bývalá ředitelka, paní Hadravová, odcházela do důchodu a v roce 2005 byl vypsaný konkurz a mně se zdálo, že by se mi práce ředitele mohla líbit, tak jsem se do konkurzu přihlásil.“

Jak vybíráte žáky, kteří mohou nastoupit do ZUŠ?

„Probíhají talentové zkoušky, zápis. Na konci měsíce května a uchazeči o jednotlivé obory přijdou. V hudebním oboru je sestavená tříčlenná komise. Děti zazpívají písničku, vyzkoušíme si, jak slyší, hloubku, výšku tónu, vyzkoušíme rytmické cítění. V literárním oboru jsou důležité mluvní předpoklady, takže to dítě něco řekne, ve výtvarném oboru něco nakreslí na základě požadavků paní učitelky a v tanečním oboru jsou zjišťované pohybové zdatnosti a hlavně zdravotní stav a rytmické cítění.“

Co se stane, když po přijetí dítěte zjistíte, že není dostatečně nadané?

„První věc je, že se snažíme domluvit s rodiči, že by bylo dobré, aby ukončilo studium, protože to pro něj není optimální a nemá smysl někoho do takové věci nutit, když k tomu nemá chuť a pílí. Tam záleží na domluvě s rodiči. Většinou rodiče souhlasí, ale jsou rodiče, kteří s tím nesouhlasí. Tam samozřejmě postupujeme tak, jak nám ukládají předpisy. To znamená, že je dítě hůře hodnocené, dělá komisionální zkoušky a potom teprve, když několikrát nesplní naše požadavky, tak pak dochází k vyloučení. To se ale děje málokdy, většinou se snažíme domluvit s rodiči.“

Co musí dělat ředitel pro to, aby mohl fungovat orchestr?

„Musí sehnat peníze. Musí zajistit veškeré organizační záležitosti s tím spojené, tzn od objednání autobusu, pobytu, kontakt s pořadateli, sehnat povinné skladby, objednat je od nakladatelství a kontakt se zákonnými zástupci dětí. Včetně potřebných formulářů,

souhlasů a tak dále. Ředitel musí zajistit oficiální pedagogický dozor, který bude na zájezdě.“

Nyní se dělíte s panem Staňkem o post dirigenta, co Vás baví víc, ředitelování, či dirigování?

„Ředitelování. Dirigování bylo vynucené, kvůli indispozici pana učitele Staňka, a protože orchestr v tu dobu měl hodně akcí a byly dvě možnosti. Buď akce zrušit, nebo se před něj postavit. Tak jsem zvolil druhou variantu, protože jsem v téhle škole a dechovce vyrostl a nedovedu si představit, že by ta dechovka nefungovala. A vzhledem k tomu, že se nikdo jiný nenašel, tak jsem se toho ujal já. A budu v tom pokračovat i do budoucna. Ale zatím musím říct, že mě ředitelování opravdu baví víc, než dirigování.“

Jaký máte postoj k trávení svého volného času v ZUŠ?

„Zatím mi to nevadí, baví mě to. Mám výhodu, že je tu zaměstnaná i moje manželka a děti sem také chodí, takže i tak můžu trávit tento čas s rodinou, i když ho netrávíme rodinně, jak bychom ho mohli trávit. Není to tak, že by měla manželka jiné zaměstnání a že by mě v tom nepodporovala. Musí tam být i podpora v rodině, což je.“

Jaké byly tvé hudební začátky?

„Babička mě v 5 letech vzala, odvedla mě kapelníkovi do třídy a řekla „tady ji máš!“. Kapelník mi dal flétnu a už to bylo. Začala jsem chodit na přípravku a na tu flétničku. Po 5 letech mi dal kapelník klarinet, protože jsme jeden měli doma po tatřkovi, takže se nemuselo nic nového kupovat. A hrála jsem na něj do 15, než jsem šla na konzervatoř. Pak jsem jezdila do Volyně na zpěv v 7 letech. 3 roky jsem jezdila tam a pak jsem začala chodit ve Vimperku.“

V kolika jsi začala hrát v dechovém orchestru?

„Bylo mi asi 7 a začala jsem hrát na bicí a pamatuju si mé první soustředění. Hrála jsem tam na činely. Pak na velký buben a pak na klarinet.“

Jaký je tvůj největší zážitek v dechovém orchestru?

„To ani nevím. Jejich strašně moc. Nejvíc mě baví soustředění, jsme všichni zavřený v jednom hotelu, uděláme spoustu muziky, je tam sranda a je to super kolektiv. Fakt dobře strávený čas. Pak samozřejmě když se jede do zahraničí a na různé soutěže.“

Jaký máš postoj k trávení svého volného času v dechovém orchestru?

„Hrozně mě to baví. Jsem profesionální muzikant, takže čas muzikou trávím všude, i v práci, i ve škole, i ve volném čase. Naplňuje mě to, baví mě to. Nedovedu si představit, že bych dělala něco jiného. Díky tomu, že jsem odešla na konzervatoř, tak jsem z dechovky vypadla, nebyla jsem tam často, ale teď když v ZUŠce učím, pořád je to můj život, pořád mě to baví, pořád se v tom pohybuju, s dechovkou jezdím všude kde můžu a je to náplň mého života. Už to mám i z pohledu učitele a ne dítěte, pomáhám s chodem dechovky a mám už i druhý úhel pohledu.“

Co ti dechový orchestr dal?

„Samozřejmě spoustu přátel, výborných muzikantů. Do profesionálního života mi dala pohotovost ve čtení z listu, celkově v hudbě jako takový, zkušenosti. Člověk když se naučí poslouchat i ostatní nástroje, tak se naučí doladřovat a tak, aby to dohromady fungovalo, tvořilo tým. Takže mi dala i naučení se týmové práci. Dala mi hrozně moc.“

Aniž si to člověk uvědomuje. Pak když to člověk zkusí jinde, tak zjistí, že má zkušeností strašně moc díky ní.“

Jaké byly Tvé hudební začátky?

„Začala jsem chodit do hudebky v první třídě. Hrála jsem 2 roky na flétnu a pak 8 let na klarinet. Mezitím mě chytnul saxofon, takže jsem začala ve 12 letech i na saxofon, a mezitím ještě v prvním ročníku na gymnáziu jsem začala hrát na bicí.“

V kolika letech jsi začala hrát v dechovém orchestru?

„No, bylo mi tak 9-10. z jedné strany mi to bylo nakázáno, ale z druhé strany jsem začala chodit na koncerty dechovky i v době, kdy jsem nehrála a líbilo se mi to, takže jsem to chtěla.“

Jaký je Tvůj největší zážitek v dechovém orchestru?

„To nejde říct, je jich spousta, většinou jsou to zážitky, když se někde přespává, jede se na zájezdy. Tam je to vždycky užité celý den s hraním.“

Jaký máš postoj k trávení svého volného času v dechovém orchestru?

„Dokážu si představit, že ho strávím jinak, nicméně je to pro mě v současné době odreagování se. Vyhledávám ho, odpočinu si tím, vyčistím si hlavu a dělám něco jiného, než že pracuji.“

Co Ti dechový orchestr dal?

„Spoustu zážitků, provázel mě celý život, celé dětství. Dala mi i hudební poznatky zkušenosti a samozřejmě spoustu lidí v mém životě, kteří jsou teď mezi těmi důležitými jsem poznala právě v dechovce.“

Jaké byly Tvé hudební začátky?

„Rodiče mě přihlásili do ZUŠ na zobcovou flétnu, později jsem se dozvěděla, že je k tomu nevedla má učitelka ve školce, prý jsem měla dobrý hudební sluch. Moc mě to bavilo a mým přáním v dětství bylo hrát na příčnou flétnu.“

V kolika jsi začala hrát v dechovém orchestru?

„Do dechovky jsem přišla v 6. třídě - 11-12 let cca“

Co ti dechový orchestr dal?

„Hromadu hudebních zkušeností, nezapomenutelných zážitků, dobrých kamarádů.“

Jaký máš postoj k trávení Tvého volného času v DO?

„Všechn svůj volný čas strávený v DO si určitě neumím představit, ráda si zahraju, potkám se s lidmi v DO, koncerty a některé soutěže určitě nevynechám, ale to je opravdu, když mám toho volného času více. Jinak to pro mě není hlavní prioritou.“

Jaký je Tvůj největší zážitek v dechovém orchestru?

„Největší zážitek asi.. je jich víc, ale asi je to letní soustředění cca 7-8 třída a pak soutěže, různé festivaly, není konkrétní jeden.“

Jaké byly Tvé hudební začátky?

„Hudební začátky byly pro mě jako pohádka. Hudba mě bavila a pořád samozřejmě baví. K hudbě mě přivedla vlastně má starší sestra Terežka, brala a беру ji nejen jako hudební vzor.“

V kolika letech jsi začal hrát v dechovém orchestru?

„Začala jsem hrát v roce 2011, takže mi bylo 10 let.“

Co ti dechový orchestr dal?

„Nespočetně zážitků, skvělý lidi a ještě bližší vztah k hudbě.“

Jaký máš postoj k trávení volného času v dechovém orchestru?

„Dříve mi to ani trošku nevadilo, byla jsem se svými přáteli a prostředí bylo úžasné. Teď jsem bohužel na internátu, mimo domov, takže moc nestíhám, ale čas se snažím vždy udělat.“

Jaký je Tvůj největší zážitek v dechovém orchestru?

„Těch zážitků je nespočet. Třeba při pochodu, kdy začalo najednou pršet jak z konve, nebo když jsme pochodem doprovázeli postavy z velmi známého filmu Star Wars. Nejlepší je ale stejně ten pocit vítězství ze soutěží, a že jich bylo.“

9 Abstrakt

ŠÍPOVÁ, T. *Hra v dechovém orchestru jako jedna z možností trávení volného času se zaměřením na dechový orchestr ZUŠ Vimperk*. České Budějovice 2020. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce K. Ochozka.

Klíčová slova: volný čas, hudba, dechový orchestr, Vimperk, zájmová činnost, dirigent

Práce se zabývá Dechovým orchestrem ZUŠ Vimperk a trávením volného času v hudebním oboru. Práce je psaná teoreticky a popisuje hudbu obecně, základy hudební nauky, hudební nástroje potřebné v orchestru. Dále popisuje volný čas a nejvíce je zaměřená na Dechový orchestr ZUŠ Vimperk. Představuje jeho historii, úspěchy, chod a významné osobnosti.

10 Abstract

Playing in brass orchestra as one of the options of spending leisure time with a focus on brass orchestra ZUŠ Vimperk.

Key words: leisure time, music, brass orchestra, Vimperk, hobby, bandmaster

The thesis deals with the Brass Orchestra ZUŠ Vimperk and spending leisure time in the music field. The work is written theoretically and describes music in general, basics of music theory, musical instruments needed in the orchestra. It also describes leisure time and focuses mainly on the Brass Orchestra ZUŠ Vimperk. It presents its history, achievements, operation and prominent personalities.